

hírek

Ikarus 211-es a Közlekedési Múzeum gyűjteményében
Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum

GYARAPODÓ KÖZGYŰJTEMÉNYEINK

¶ Két legendás, harmonikaajtós Ikarusz (egy 211-es midibusz és egy 280-as csuklós busz), valamint egy 1926-os gyártású, üzemképes, megkímélt állapotú Ford T-modell (amely a 2013-as Old Timer Show-n aranyérmet szerzett) került a Közlekedési Múzeum tulajdonába.

¶ A Munkácsy Mihály Múzeum néprajzi és történeti gyűjteményének a Darabos-Uhrin család hagyatékát – 149 néprajzi tárgyat, valamint helytörténeti dokumentumokat és tárgyakat – sikerült megvásárolnia. Szintén a múzeumba került Kerekes Ernő (Kerekes György békéscsabai festő édesapja, Ady Endre kedvenc zilahi tanára) portréja.

¶ A Tornyai János Múzeum néprajzi gyűjteménye az egykori hímzőmintaműhely relikviáival, az előnyomott papírok mellett munkaeszközökkel és fényképekkel gazdagodott az örökösök jóvoltából; az 1920-ban született Lakatosné Szilágyi Jolán „drukkolóasszony” nemcsak másolta a mintákat, de maga is tervezett motívumokat. (MC)

ELISMERT MÚZEUMOK ÉS MUZEOLÓGUSOK

¶ A Móra Ferenc-díj idei kitüntetettje Sári Zsolt, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum általános főigazgató-helyettese, Szakál Aurél,

a kiskunhalasi Thorma János Múzeum igazgatója, Szilágyi Judit, a Petőfi Irodalmi Múzeum muzeológusa és Tárnoki Judit, a szolnoki Damjanich János Múzeum régésze.

¶ Magyar Arany Érdemkeresztet vehetett át augusztus 20-ai nemzeti ünnepünk alkalmából Bodó Imre agrármérnök, helytörténész, a Fekete István Kulturális Egyesület elnöke, múzeumalapító és Csütörtöki József, a komáromi Duna-Menti Múzeum igazgatója. Magyar Ezüst Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült Vágvölgyi Márta, a Néprajzi Múzeum nyugalmazott gazdasági igazgatója. A Magyar Érdemrend középkeresztjével díjazták Prokopp Mária művészettörténészt.

¶ A veszprémi Lackó Dezső Múzeum Bakonyi Ház gyűjteménye nyerte el az Év tájháza címet idén. A Dunántúl első, a magyar nyelvterület második tájháza 2020-ban ünnepli alapításának 85. évfordulóját.

¶ A Múzeumok Nemzetközi Tanácsa (ICOM) által szervezett FAIMP 2.0 online multimedia fesztiválon nagydíjat és arany fokozatú elismerést kapott a Magyar Nemzeti Múzeum Sanghajban. A szentendrei Skanzen két filmje is díjban is részesült a nemzetközi seregszemlén: az egyéb kategória ezüstérmét és a dokumentumfilm kategória ezüstérmét nyerte el. A fővárosi Petőfi Irodalmi Múzeum

a CSÁTH* a varázsló halála című tárlattal vett részt a mustrán, amelyen a kreatív kiállítási installációk kategóriájában bronz elismerésben részesült. A Néprajzi Múzeum két mozgóképes alkotása szintén bronzérmert nyert.

¶ Munkácsy Mihály művészeti öröksége, valamint a Munkácsy Mihály Múzeum épülete és gyűjteménye is bekerült a Békés Megyei Értéktárba. Ando György, a Munkácsy Mihály Múzeum igazgatója pedig a békéscsabai közgyűlés elismerésében részesült.

¶ A Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykunszolnok Megyei Levéltára Pro Archivó díjat alapított azok erkölcsi elismerésére, akik a levéltár munkáját önzetlenül és jelentősen támogatják. Ebben az évben Béres Mária, a Tiszazugi Földrajzi Múzeum és Hortiné Bathó Edit, a Jász Múzeum igazgatója vehette át az elismerést. (MC)

ÁTADTÁK A MÚZEUMPEDAGÓGIAI NÍVÓDÍJAKAT

¶ A 2019-es Múzeumpedagógiai Nívódíjat a Petőfi Irodalmi Múzeum *Titkos átjáró*, a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum *szín/forma/tér/fény*, a Magyar Nemzeti Galéria *Girlpower*, a székesfehérvári Szent István Király Múzeum pedig *Mindent ÉRTünk!* című programjával nyerte el. Topolya Község Múzeuma *Egy élet regénye* című projektje elismerő oklevelet kapott a szakmai zsűritől. A Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége különdíját a szolnoki Damjanich János Múzeum *Újradiázójolva* című programja kapta, az Országos Közgyűjtemények Szövetségének különdíját

pedig a Gödöllői Királyi Kastély *Egy kastély titkos élete* című projektje nyerte el. A 2013-ban alapított Múzeumpedagógiai Életműdíjat ebben az évben Kustánné Hegyi-Füstös Ilona vehette át, aki 37 éve a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum munkatársa. (MOKK.SKANZEN.HU)

TÁVOZIK AZ OROSHÁZI IGAZGATÓ

¶ Távozik a Nagy Gyula Területi Múzeum éléről Rózsa Zoltán. A régész 22 éven át dolgozott Orosházán, az intézményt 18 évig irányította. Munkáját a régészszakma legmagasabb kitüntetésével, a Schönvisner István-díjjal ismerték el. A vezetői állásra már kiírták a pályázatot, a múzeumot december 1-jéig Józó Tamásné megbízott igazgatóként vezeti. (BEOL.HU)

ÚJ MÚZEUMI LÉTESÍTMÉNYEK

¶ Elkészült a szolnoki Damjanich János Múzeum látványraktára. A korszerű tárolórendszer grafikai és szoborgyűjteményi anyagaik feldolgozását biztosítja, emellett hamarosan múzeumpedagógiai foglalkozásoknak, múzeumi óráknak is teret ad. A gyűjteményegység teljes digitalizálása korábban már megtörtént, az érdeklődők a múzeumi weboldalon tájékozódhatnak az alkotásokról.

¶ A Liget Budapest Projekt keretében elkészült a komáromi Csillagerőd teljes körű rekonstrukciója és bővítése. A felújítást megelőzően a bécsi katonai archívumban megtalálták az épület tervrajzait, ennek köszönhetően – ahol lehetséges volt – az eredeti állapotában

Látványterv a komáromi Csillagerőd kiállítóteréhez
Liget Budapest

A felújított komáromi Csillagerőd
Liget Budapest

állították vissza az erődöt. A hatmilliárd forintos beruházással az egykori katonai komplexumban új, több mint hétezer négyzetméteres kulturális központ is létrejött, amelyben a Szépművészeti Múzeum hányatott sorsú gipszgyűjteményének több száz jeles darabja végre méltó otthonra talál. Az új létesítmény oktatási, ismeretterjesztési feladatokat fog el látni korszerű, interaktív múzeumi körülmények között 2020 tavaszától.

† Új helyre került Pákolitz István emlékszobája, amelyben a költő egykori dolgozószobájának berendezési tárgyait, kitüntetéseit és az életéhez kötődő dokumentumokat mutatja be a Paksi Városi Múzeum.

† Megnyílt a Felcsúti Képtár, amely a Váli völgyben született, ott felnövő Kokas Ignác (1926–2009) hagyatékának jelentős részét mutatja be. A képtár a Felcsúti Utánpótlás Neveléséért Alapítvány anyagi támogatásával valósult meg a korábban a telken lévő parasztház elbontásával és funkciójában megfelelő újjáépítésével. (MC)

RÉGI SZERZŐNK A NYERTES

† Kovács Dániel *Othernity – Modern örökségünk újrakondicionálása* című pályázata valósulhat meg a 2020-as Velencei Nemzetközi Építészeti Biennálén. A 17. Velencei Nemzetközi Építészeti Biennálét 2020. május 23. és november 29. között rendezik meg. A magyar pavilon kurátorát és kiállítását nyílt pályázat útján, szakmai zsűri döntése alapján választották ki. A nyertes pályázat arra keresi

a választ, hogyan tudunk együtt élni az építészeti örökségünkkel: a projekt állásfoglalás elődeink, a magyar építészet 20. századi úttörőinek munkássága mellett, de kiállítás mellett is, hogy ezt az örökséget friss szemlélettel, kreatívan, kollektív tenni akarással lehessen újrakondicionálni. Kovács Dániel művészettörténész, építészeti kritikus számos írást publikált (többek közt a *MúzeumCafé* hasábjain is) a történeti és kortárs építészet témájában. (MC)

ONLINE ARANY JÁNOS- GYŰJTEMÉNY

† Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézete a költő születésének kétszázadik évfordulója alkalmából 2017–2018-ban rendezett emlékvé tudományos eseményeit és publikációit tartalmazó gyűjteményt hozott létre. Az *iti.btk.mta.hu/hu/arany-gyujtemeny* webcímen megtalálható az Arany János munkásságára vonatkozó valamennyi könyvészeti adat, a 19 kötetből álló, 1951 és 2015 között megjelent kritikai kiadás és a fennmaradt Arany-kéziratok digitalizált és jegyzetelt változatai, a tudományos ülésszakok előadásai, tanulmány- és konferenciakötetei, valamint az irodalomtörténeti dokumentumok. (LITERA.HU)

MEGÚJULT ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

† Két új állandó kiállítás nyílt a RepTár Szolnoki Repülőmúzeumban: katonai repülőszárnyakat és az első világháború időszakát bemutató plakátokat láthatnak az érdeklődők. Előbbiek magángyűjteményből, utóbbiak

a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum támogatásával kerültek a kiállításra.

¶ Fennállásának ötvenéves jubileuma tiszteletére nyílt meg a Csornai Múzeum új, állandó helytörténeti kiállítása *A történelem peremén, a Rábaköz szívében* címmel.

¶ Másfél évi munka után új állandó kiállítás nyílt az esztergomi Duna Múzeumban, amely minden korcsoportnak élményt és ismeretet nyújt: bemutatja a vízgazdálkodás múltját és jelenét, a vízzel kapcsolatos innovációkat, szemlélteti a víz erejének felhasználását, a folyók szabályozását, hajózással kapcsolatos érdekességeket, érinti a klímaváltozást, a fürdés történetét, s külön rész foglalkozik a Bala-tonnal, az ásványvizekkel és a szódavízzel.

¶ Sorban újulnak meg a Komlói Helytörténeti és Természettudományi Gyűjtemény tárlatai, legújabban az oktatással foglalkozó állandó kiállítás, a *Régi idők iskolája* lett korszerűbb pályázati és önkormányzati segítséggel. (MC)

ALBERT HERCEG ÉLETE ÉS ÖRÖKSÉGE A NETEN

¶ Viktória brit királynő férje, Albert herceg születésének kétszázadik évfordulója alkalmából 23 500 dokumentum (magán- és hivatalos iratok, könyvtárának katalógusai, nyomatok, valamint hatalmas fénykép- és egyéb gyűjtemény) válik elérhetővé az interneten különböző forrásokból, köztük a királyi archívumból és gyűjteményből. A honlap (albert.rct.uk) a dokumentumok mellett háttérmagyarázatokkal is szolgál például a kor

fényképészeti technikáiról, az 1851-es világkiállításról, a herceg Raffaello iránti rajongásáról, valamint a kor ismert embereiről. (ARTDAILY.COM)

HADRIANUS MELLSZOBRA A SZÉPMŰVÉSZETIBEN

¶ Új tudományos vizsgálatok segítségével azonosítottak egy több mint 110 éve a Szépművészeti Múzeum gyűjteményében lévő antik szobortöredéket. A fej nélküli mellszobron látható viseletnek és a szobor márványának közelmúltbeli vizsgálata során derült fény arra, hogy a szobor Hadrianus római császárt ábrázolja, ráadásul ebből a szobortípusból csak négy darab lelhető fel a világon. (MC)

RHÉDEY-KIÁLLÍTÓTÉR NYÍLT

¶ Hivatalosan is megnyitották az erdőszentgyörgyi kastélyban a Rhédey-kiállítóteret, amely a Rhédey család és a település történetét mutatja be, s a fiatalon, lovasbalesetben elhunyt Rhédey Claudiának (II. Erzsébet brit uralkodó ükanyjának) állít emléket. A neobarokk Maros megyei kastély eddig is érdekes látnivaló volt a turisták számára, de most kétévnyi kutatómunka után modern, multifunkcionális, öttermes kiállítás jött létre benne. (SZEKELYHON.RO)

TÚZOLTÓMÚZEUM GYERGYÓSZÁRHEGYEN

¶ Veretes, a bevetéseken használt eszközöket, egyenruhákat és a tűzoltáshoz használt berendezéseket, készülékeket állítanak ki

a gyergyószárhegyi önkéntes tűzoltók régi szertárában. A helyiség múzeummal alakul át, ide gyűjtik össze és állítják ki az elmúlt több mint száz év emlékeit. A legrégebbi itt kiállított tárgy egy 1886-ban Budapesten készült, ma is működőképes, lóvontatású tűzoltófecs-kendő, amellyel egyenruhák, fényképek, régi iratok is közszemlére kerülnek. Külön sarkot alakítanak ki az 1936-ban alakult tűzoltózenekaroknak, amelynek ma már csak a hangszerei léteznek, a „rezesbanda” már nem működik. (SZEKELYHON.RO)

BODOR ANDRÁS HAGYATÉKA

¶ Bodor András ókortörténész (1915–1999), az erdélyi magyar ókortudomány máig egyetlen képviselője és nemzetközi hírnevet szerzett művelője óriási hagyatéka több részre szakadt, különböző könyvtárakba, kiadókhoz került, illetve egy részük máig a család tulajdonában maradt. A hatalmas anyag most végre az Erdélyi Digitális Adattárban egyesül, ide töltik fel fokozatosan a digitalizált portrékat, munkákat, tankönyveket, tanulmányokat, fotókat és a levelezést. (BODORANDRAS.WORDPRESS.COM)

A TATE ELNÉZÉST KÉR, DE NEM AKADÁLYMENTESÍT EGY MŰTÁRGYAT

¶ Egy kerekesszékes múzeumlátogató a Twitteren háborgott, amiért lépcsők állták útját a Tate Modern Olafur Eliasson-kiállításán a tükrözött alagút előtt. A Tate arra hivatkozott, hogy nem lenne biztonságos a kerekesszékes számára az installáció belső megközelítése.

A válasz nem nyugtatta meg a csalódott látogatót: „Ez az életem és minden fogyatékkal élő ember élete. Körüljárni a dolgokat. Kívülről nézni. Figyelni, hogy mások élvezik az életet, a művészetet, a közlekedést, bármi mást, amit élvezni lehet... Rámpát akarok. Felvonókat akarok. Széles ajtókat akarok. Hozzáférhető WC-eket akarok, amelyeket nem raktárként használnak. Fel akarok jutni a vonatra és egyedül eljutni egy helyre. Nem akarok engedélyt kérni. Nem akarok hálás lenni minden átalakításért” – írta szenvedélyes válaszában. (THEARTNEWSPAPER.COM)

VISSZAKERÜLT A SZARKOFÁG

¶ Négyemillió dollárért (1,2 milliárd forintért) vásárolta meg két évvel ezelőtt a New York-i Metropolitan Museum Nedjemank pap aranyozott koporsóját, ám az egyiptomi, amerikai, német és francia bűnüldöző hatóságok közös vizsgálata kiderítette, hogy az időszámítás előtt 150 és 50 között készült szarkofágot az arab tavasz idején lopták el az egyiptomi Minja régióból. A New York-i hatóságok lefoglalták a szarkofágot, a nagy hírű manhattani múzeum – amelyet hamis kiviteli engedéllyel tévesztettek meg – bocsánatot kért Egyiptomtól. (THEARTNEWSPAPER.COM)

DIGITALIZÁLT FOTÓARCHÍVUM

¶ A Közlekedési Múzeum dolgozza fel a Bala-toni Hajózási Zrt. (BAHART) archívumát. Ennek első lépéseként egy unikális fénykép-anyag vált most elérhetővé és kutathatóvá.

Kotróhajú sólyázása, partra húzása, felvétel a BAHART archívumából
Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum

A kilencdoboznyi digitalizált és tudományosan feldolgozott fotóanyag nemcsak mérnöki szempontból értékes, de a múlt iránt érdeklődők számára is érdekes lehet. (KOZLEKEDESI-MUZEUM.HU/HU/BAHART)

LÁTOGATHATÓVÁ TESZI GYŰJTEMÉNYÉT ALBA HERCEGE

¶ Megnyitja lakóhelyének, a madridi Liria Palotának két alsó szintjét a nagyközönség előtt Alba hercege. A spanyol grand felbecsülhetetlen értékű művészeti gyűjteményében Goya, Rubens és Velázquez festményei, Kolumbusz Kristóf levelei és a *Don Quijote* első kiadása is megtekinthető lesz. Az Alba-ház néhány év leforgása alatt már a harmadik gyűjteményét nyitja meg a nagyközönség előtt, így próbálva forrásokat szerezni a műkincsek fenntartásához. A palotába félóránként húsz látogató léphet be, fejenként 14 eurós belépti díj ellenében. (EURONEWS.COM)

KIBŐVÍTETTÉK A NATURALIST

¶ A hollandiai Leiden természettudományi múzeuma mindenképp bővítésre szorult, mivel az 1820-ban alapított intézmény már nem bírta el a megnövekedett számú látogató kiszolgálását. Az új múzeum nemcsak a természeti formák ihlette, fantasztikus építészeti megvalósításával nyugoz le, hanem kilenc témára felépített, hatezer négyzetméteres kiállításának sokszínűségével is. A Naturalis Nemzeti Biodiverzitási Központ helyet és korszerű eszközöket biztosít a kétszáz

kutatónak és a teljes, 42 millió tárgyból álló holland nemzeti gyűjteménynek, miközben bemutatja a közönségnek a természet gazdagságát és szépségét, a biológiai sokféleséget s annak sérülékenységét. A földszinten olyan nyilvános és népszerű funkciók kapnak helyet, mint az étterem, a bolt és a kiállítási terem, ahol a járókelők megfigyelhetik a part-ra mosott utolsó bálnák vizsgálatait. De a két-éves európai turné után visszatért megújult galériájába a hatvanhatmillió éves T-Rex is. (WALLPAPER.COM)

LETARTÓZTATTÁK A KÉPHAMISÍTÓT

¶ Nagy nemzetközi múzeumokat és kereskedőket érintő képhamisító-botrány tartja izgalomban évek óta az érdeklődőket, de talán a Giuliano Ruffini francia kereskedő elleni európai elfogatóparanccsal és Lino Frongia olasz festő letartóztatásával végre sikerül felgöngyölni az ügyet. A botrány olyan múzeumokat érint, mint a Louvre, a londoni National Gallery és a New York-i Metropolitan Museum, valamint olyan prominens kereskedőket, mint Mark Weiss, Konrad Bernheimer és a Sotheby's. Az utóbbi 2017-ben 840 ezer dollárt térített vissza a Parmigianinónak tulajdonított *Szent Jeromos*-festmény vevőjének, amelyet 2012-ben New Yorkban árverésre bocsátottak, s amely kép vizsgálatakor modern pigmenteket találtak a festékréteg alatt. Szintén vitatott egy Cranachnak tulajdonított *Vénusz* eredetisége, melyet a Liechtensteini Hercegség hétmillió euróért vásárolt; egy Frans Halsnak hitt 11 milliós portré (amelyért a Louvre gyűjtőkampányt is indított) és egy

El Grecónak látszó kép, amelyet Trevisóban koboztak el egy kiállításon. Az érintettek tagadnak, ám a szövevényes ügy felderítése során több hozzájuk köthető festményről is kiderülhet még, hogy megvételük rossz vásár volt. (THEARTNEWSPAPER.COM)

NAPENERGIÁVAL MŰKÖDŐ MŰZEUM

¶ A Los Angeles-i Kortárs Művészeti Intézet lett az első művészeti múzeum, amely teljes egészében napenergiával működik. A sikeres adománygyűjtő kampány s a helyi Víz- és Energiaügyi Minisztérium támogatása révén megvalósul a napelemek telepítése, ami egyrészt felhívja a figyelmet a fenntartható energiák fontosságára, másrészt önellátóvá teszi a múzeumot. A napenergia felhasználása csak az első lépés a múzeum céljai közt, más módokon is igyekeznek a működést zöldebbé és takarékosabbá tenni. Időközben a Tate Britain múzeumainak csoportja is bejelentette, hogy a környezeti vészhelyzetre való tekintettel 2023-ra tíz százalékkal csökkenti szénlábnyomát. (NEWS.ARTNET.COM)

ÚJ BAUHAUS-KIÁLLÍTÓHELY

¶ A mintegy ötvenezer alkotást őrző Bauhaus-gyűjtemény új kiállítóhelyét a németországi Dessauban, a száz éve alapított összművészeti irányzat egyik központjában adták át. A 28 millió eurós (9,2 milliárd forint) beruházással két és fél év alatt felépített, ezerötven négyzetméter alapterületű múzeumépület a „ház a házban” gondolat megvalósulása, az Addenda Architects nevű barcelonai iroda

munkája. A földszint szabadon látogatható, találkozóhelyként, rendezvények helyszínéül, fórumként, de mindenekelőtt kortárs képzőművészeti tárlatok rendezésére szolgál. Az emeleten rendezett első kiállításon nagyjából ezer tárgyon keresztül mutatják be a Bauhaus kialakulását és történetét. A Bauhaus másik (illetve időrendben az első) központjában, Weimarban áprilisban nyílt múzeum a centenárium alkalmából. Az iskola 1926-ban költözött át Weimarból Dessaubá. Az új székhelyen a professzoroknak külön művésztelepet is építettek, amelyet ugyancsak felújítottak az évfordulóra. (ORIENTPRESS.HU)

VITA A MŰZEUM DEFINÍCIÓJÁRÓL

¶ Hosszú és megosztó vita után a Múzeumok Nemzetközi Tanácsának (ICOM) 25. Közgyűlése úgy döntött, hogy elhalasztja a múzeumok új meghatározásáról szóló szavazást. Az új definíciót – melyben a múzeumok szerepe kibővül, illetve a hangsúly az inklúzióra, a demokráciára és a párbeszédre helyeződik – az ellene hadakozók túlságosan ideológiai szövegnek, a polkorrektség homályos gyűjteményének tartják, s kifogásolják, hogy az nem veszi figyelembe a múzeumok sokféleségét, míg a támogatók a 21. század kulturális demokráciájának követelményeit üdvözlik a meghatározásban. A közgyűlés vitája ezért a konzultáció és az eljárások tiszteletben tartásának hiányára, valamint a széles körben kritizált megfogalmazásra összpontosított, nem pedig az új meghatározás mögött álló etikai értékekre. (THEARTNEWSPAPER.COM)

